

GOSINZEANA

PROPRIETAR: Dr. SEBASTIAN BORNEMISA

REDACTOR: Dr. NICOLAE DAMIAN

Anul — V. Nr. 1—2.

Abonamentul: Pe an 12 cor. Pe ½ an 6 cor.
România 30 lei. — America 3 dolari. — Germania 15 M.

Orăștie, la Anul-Nou 1915.

MORȚII NOȘTRI

BIBL. UNIV. CLUJ-SIBIU
Nr. 4832. -1941.

† Căpitanul *Iustin Hossu*
din Blaj, (fiul canonicului Iosif Hossu), dis-
tins cu „Crucea pentru merite militare cu
decorațiunea de război”, a căzut pe câmpul
de luptă din *Galifia*, lovit mortal de-un
glonț inamic, la 13 Noemvrie 1914.

† *Gregoriu Boca*,
dirigentu filialei „Țibleşana” din *Caianul-mic*,
oficer în rezervă și purtătorul steagului re-
gimentului de infanterie 63 din *Bistrița*, a
căzut pe câmpul de luptă cu Rușii, lovit de
mai multe gloanțe de mitraliează.

Mai multă credință ..

În locul obicinuitelor a. n. f., cu aceste trei cuvinte urăm de data asta. Și urarea noastră de noul an, simțim, că e mai sinceră, mai dreaptă și mai justificată. În mijlocul furtunei deslănțuite, în cataclisma zguduitoare, ce amenință cu prăbușire neamuri și hotare, nimic nu ni-a pierit din suflet mai mult, decât credința, decât avântul și izbânda visului, pe care l-am nutrit ani de-a rândul, cu care ne-am înfrățit și cu care ni-am contopit.

De-aceea, mai *multă credință!* Mai multă credință în sufletele, cari la cea dintâi bubuitură de tun din vara anului ce trece, au tresărit, ca dint'un somn chinuitor și 'n locul îndemnurilor, în locul luptelor și a marelor ideale, au profesat — acum când lupta izbucnise — iubire falsă, avânt nedrept și biruință brutală.

Acestora mai multă credință și credință mai multă tuturor celorlalți, respirați și anonimi, cari nu au crezut niciodată și nu pot crede nici acum. Mai multă credință, căci de veacuri n-a fost vre-un an nou mai nou decât acesta și de veacuri anul nou n-a ascuns mai multe mistere și misterele de anul nou, de veacuri n-au fost mai luminoase și mai ușor de înțeles.

Sara sfântului Vasii de data asta, nu-i sara petrecaniilor ieftine de cafeenea, nu-i sara râsetelor și-a jocurilor până 'n zori de ziuă, — nu trebuie să fie sara asta, — ci sara sfântă a marei spovedanii, a spovedanii din urmă, a examinării

sufletului, a reprivirii peste o lume ce se prăbușește și a încheșării nouilor formule de consolidare, de existență, de viață!

Cei slabi, și nevoieși, cei timizi și expectativi, cei ce niciodată n-au crezut într'o evoluție istorică, într'o lege firească ce nu cunoaște pravili parlamentare, aceia — acum, că-i ceasul din urmă — să-și arunce pe cap cenușe. *Noul an* dărâmă, preface, înalță, croește o nouă lume și 'n lumea asta n-au intrare slabii și necredincioșii, falșii și calculatorii. Să piară deci păcatele de zeci de ani, cei slabi s'adune tărie și cei morți pentru noi, tot pentru noi să renască...

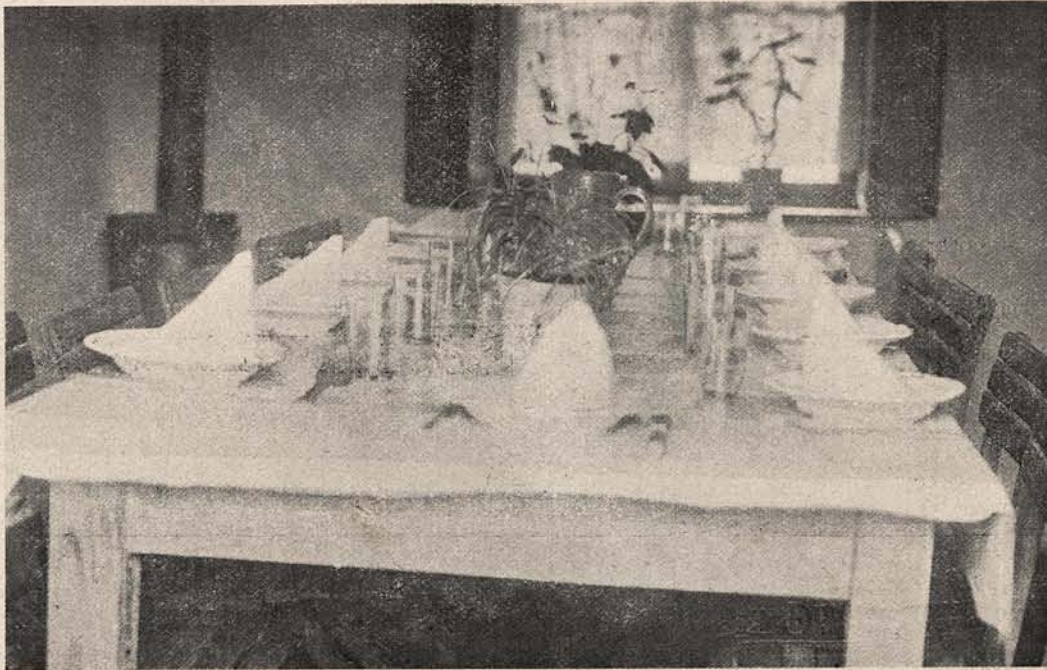
Ding... dang... ding... dang... e ceasul douisprezece. Lumina anului 1915 răsare strălucitoare, și taie brazdă adâncă pe bolta cerească. Departe, pretutindeni, sunt bubuituri de tunuri, sunt râuri de sânge, sunt neamuri înarmate ce luptă pentru ideale de veacuri. În lupta mare și sfântă n-au rost cuvintele convenționale, ci numai urările mari, generale. ...De-aceea noi, în ajunul acestui an mare, nu urăm a. n. f., ci *mai multă credință!*

Rugăm pe toți cei ce nu doresc să mai aboneze foaia noastră pe anul 1915, ca să ne trimită neapărat apoi numărul acesta, ca să-i ștergem din lista abonaților.

„Ambulanța Petran“ — Cluj: Doctorul Bașiota — pe treptele spitalului.

„Ambulanța Petran“ — Cluj: Sașa de mâncare.

Pomul de Crăciun al Cercetașilor României.

— Cuvântarea A. S. R. Principele Carol. —

În sala teatrului „Carol-cel-Mare“ din Capitală a fost în ajun sărbătorii pomului de Crăciun al Cercetașilor români, sub prezidenția A. S. R. Principele Carol.

Serbarea s'a deschis cu marșul cercetașilor cântat de corul lor și de muzica regimentului Ilfov Nr. 21; Dna Maria Ciurcea a zis admirabil versurile *Ginta latină*, de V. Alexandri, iar Zaharie Bârsan a declamat cu multă însuflețire, un fragment din *Carmen Saeculare* al poezilor St. O. Iosif și D. Anghel.

Corul cercetașilor a mai cântat „*Bună dimineața la moș ajun*“, iar societatea „*Carmen*“ diferite cântece și colinde.

În urmă A. S. R. Principele Carol a rostit o cuvântare, aproape în termenii următori:

„Sunt fericit că astăzi mă găsc pentru a treia-oadă în jurul cercetașilor mei.

Din nenorocire, cercetașii din provincie m'au împedat ca să vă văd mai des. Sper să fiu de acum mai aproape de voi și să

îngrijesc de instrucția voastră. Mulți au crezut că vrem să înviem pe micii dorobanți de mult adormiți. Nu este adevărat. Scopul nostru este mai mult moral.

E drept că la armată trebuie să ne gândim încă din prima tinerețe. Dar aceasta nu înseamnă că vrem să ducem cercetașii la războiu. Înainte de toate noi vrem să facem pe bunii cetățeni de

mâne cari să știe cum să se conducă în societate.

Să dați ascultare instructorilor vostri. Trăiască România!

Discursul e ascultat în picioare de public și salutat cu aplauze. Dl colonel Berindei strigă: Trăiască M. S. Regele, M. S. Regina, M. S. Regina Elisabeta și întreaga dinastie!

Muzica întonează imnul regal.

A. S. Regală eră îmbrăcat în vest-

„Ambulanța Petran“ — Cluj: Doctorul Bașiota șeful spitalului, cu 2 asistenți ai sei.

Căderea fortăreței germane Tsing-Tao, de pe coasta Chinei, în mâinile Japonezilor: Vederea ultimului asalt dat de Japonezi și Englezi contra cetății care, timp de aproape trei luni, a opus o rezistență eroică.

mânt de cercetaș, iar dl profesor Murgoci deasemenea.

Un admirabil pom de Crăciun, împodobit și luminat, eră încărcat cu daruri, pe care le împărțea Al-teța Sa.

Darurile erau din obiecte de cercetășie și din alte surprize, care bucurau mult pe cercetașii, veniți în mare număr în uniformele lor.

În timpul împărțirii darurilor, muzica a cântat uvertura din opera *Semiramis* a maestrului Rossini.

Serbarea s'a încheiat seara. Publicul plecând cu cele mai frumoase impresii despre activitatea cercetașilor români și a societății lor.

□ □ □

Cătră Lumină.

I.

*Ca pasări rănite
Trec clipele greu
Și-și lasă fiorul
În sufletul meu,*

*Iar sufletul trece
Spre tine în zbor. —
Lumina mea scumpă,
De tine mi-e dor.*

*Și dorul meu prinde
Cucernic cuvânt. —
Lumina mea dulce,
Pe tine te cânt.*

*Și cântul spre tine
Se 'nalță senin,
Lumina mea caldă,
La tine mă 'nchin.*

*Ah, ochi-mi de-apururi
Icoana-ți răsfrâng.
Lumină frumoasă,
De dragul tău plâng!...*

II.

*Lumină curată
Și dulce și bună,
Privirea-mi te cată
În nopți fără lună.*

*Spre tine se 'ndreaptă
În nopți fără stele
Și raza 'și așteaptă
Cântările mele.*

*Lumina mea sfântă,
Lumina mea dragă,
Pe tine te cântă
Gândirea-mi pribeagă.*

*Și visele toate
La tronu-ți s'adună
Din flori parfumate
Să-ți facă cunună.*

*S'o poarte stăpâna
Pe fruntea-i senină. —
Întindu-le mâna,
Lumină, Lumină!*

III.

*Lumină, Lumină,
Coboară-te lină
Din lumea-ți de stele
Pe visele mele.*

*Lumină frumoasă,
Te lasă, te lasă
De pe cerul tău
Pe sufletul meu.*

*Și-mi fă să 'nflască,
Lumină cerească,
Să-mi rădă în soare
A mirtului floare!...*

I. U. SORICU

□ □ □

Adevăr și minciună.

De mic te învață cei de acasă, institutorii, apoi profesorii, că trebuie să ai un cult pentru adevăr și să fugi de minciună, cum fugi de întuneric. Adevărul e lumina strălucitoare a soarelui, minciuna e besna peșterilor pline de bufnițe.

Și cu toate acestea, în viață e pe dos; bietul adevăr nu știe pe unde să se mai ascundă, iar minciuna tronează îngâmfată și disprețuitoare. E o poveste veche, nu s'a

Frații Sorescu: Cinci frați ofițeri și toți răniți pe câmpul de luptă.

— E vorba de cei cinci frați Sorescu, fii ai regretatului avocat Oct. Sorescu, din Brașov, cari toți au fost mobilizați în armata austro-ungară și toți au plătit cu vitejie tributul sângelui pe câmpul de luptă. — Ei sunt: *Mircea Sorescu* (1) sublocotenent în regimentul 2 infanterie. El a fost rănit în luptele din jurul Lembergului și cam de mult își așteaptă însănătoșirea, în spitalul militar din Brașov. — *Horățiu Sorescu* (2) sublocotenent în acelaș regiment, rănit tot întruna din luptele dela Lemberg și internat ca și Mircea în spitalul militar din Brașov. — *George Sorescu* (3) sublocotenent în reg. 2 infanterie. Rănit la Lemberg, se află acum la spitalul militar din Brașov. — *Sabin Sorescu* (4) sublocotenent în reg. 50 de infanterie. Rănit în luptele dela Krasnik, restabilit și trimis din nou în Galiția, a fost rănit pentru a doua oară și se află acum în căutarea spitalului din Brașov. — *Ovidiu Sorescu* (5) locotenent din reg. 50 de infanterie, căzut întâia oară rănit în lupta dela Krasnik. Restabilindu-se, a fost trimis din nou pe câmpul de războiu din Galiția, unde a fost rănit pentru a doua oară în luptele din jurul fortăreței Przemysl și se află acum într'un spital din Budapesta.

născut în veacul al douăzecilea, o știe toată lumea, e o banalitate, ceva care a câștigat drepturi prin uzul comun.

Știința singură luptă în contra minciunii, care știe să ia toate formele cele mai frumoase, căreia îi se zice și imaginațiune, vis, iluzie etc.

E s.fletul omului mai aplecat spre fantasmagorii, deși realitatea e mult mai interesantă, și, când își simte mai ales neputința de a înțelege, aleargă la aripile imaginației, care-l pierde în văzduh.

Pe cine oare miră astăzi faptul, că astronomii, cu ani de zile mai înainte pot să-ți prezică pozițiunile tuturor astrelor, producerea tuturor fenomenelor cerești? Ce poate fi mai măreț decât să vezi cum mîntea omenească a ajuns să fie stăpână pe mersul acestor astre, să-ți spună ora, minutul și secunda, când luna va acoperi cu totul soarele, sau când

și unde va apare o cometă ce se întoarce după trei sferturi de veac?

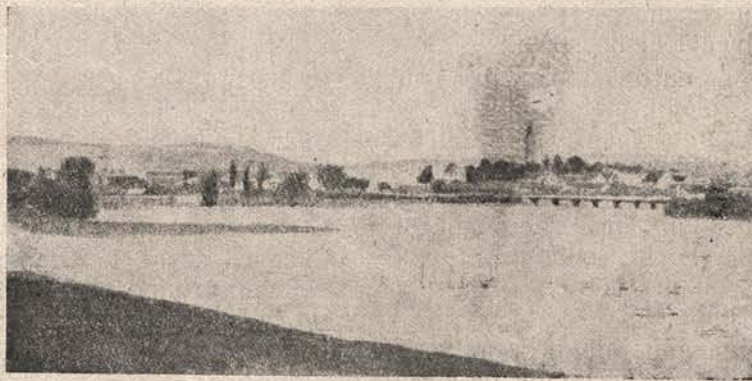
Dar nici aplicările științei nu mai miră pe oameni și îți instalezi lumină electrică în casă, fără să ai cea mai mică curiozitate să știi, cum se produce curentul electric de care te servești și probabil, nu se miră nimeni cum merge tram-

vaiul electric. E așa simplu: Electricitatea. Și s'a isprăvit. E un adevăr ce nu are nevoie să fie cunoscut.

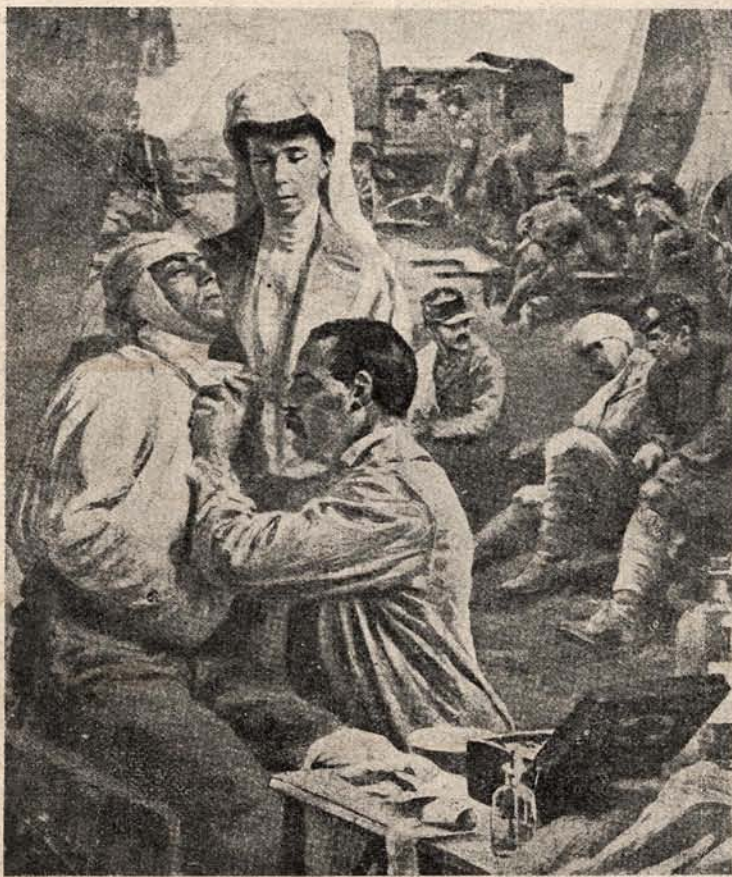
Dar iată că d-na de Thèbes, sau un coleg mai mititel al dumisale din România, publică o carte, în care are curajul să-ți spună cu un an mai înainte că „America se va împărți în mai multe dinastii“, „Franța se va proclama imperiu“, etc., iată că e ațâțată curiozitatea tuturor. Ceeace e spus mai vag, fără îndrăzneală, e discutat, comentat, ba bunul public și-aduce aminte, că una din profesiile din anul trecut, s'a întâmplat, deci, urmează că profetul astral nu se înșală. Și iată bietele stele — sori imenși în realitate — făcute complice în această minciună gogoneată. Căci profesiile acestea sunt făcute după cum se vor prezentă astrele în 1915, de pildă, după constelațiile în care se vor afla plantele, după o mulțime de semne cerești, pe care astrologii moderni, le interpretează așa cum vor.

Și minciunile acestea fără poezie cel puțin, minciunile acestea nedemne de un veac pretins luminat, găsesc un ecou formidabil, căci dacă profeții locali, nu găsesc la noi decât ziarele populare, almanahul dnei de Thèbes și cele similare din Germania, Anglia, etc., se vînd în zeci și sute de mii de exemplare.

Făcusem o prinsoare cu un prieten că dacă, în loc să scriu cărți de astronomie populară, a-și tipări un almanah cu preziceri mincinoase,

Luptele din regiunea Lacurilor Mazuriene. Vederea satului Nicolaiew, centrul sângeroasei bătălii, în care generalul Hindenburg a repurtat asupra Rușilor o victorie strălucită.

Regina Elisabeta a Belgiei, ca soră de caritate, ajută pe un medic la pansarea unui rănit la o ambulanță sanitară așezată la 4 km. numai de linia de foc.

m'ăși îmbogăți în câțiva ani de zile. Noroc că mi-e mai drag adevărul cu toată sărăcia și necazurile lui. E o luptă veche a celor puțini în contra adorării minciunii sub diferitele ei forme și victoria tot nu e aceea care trebuie să fie, de oare-ce cultura e prea puțin răspândită și prea superficial acolo unde e răspândită.

De ce le place oamenilor să fie înșelați? E oare realitatea, atât de urâtă? Nu, natura e încântătoare și adevărurile ei superbe. Dar oamenii nu cunosc încă natura și se pierd în amănunte, mai ales în cele pe care le inventă ei înșiși.

Războiul european de azi nu l'au prezis astrologii, ci economiștii, aceea cari cunoșteau mersul industriei mari, relațiunile comerciale dintre țările mari, cari cunoșteau cauza marii dușmăanii dintre Germania și Anglia. Revistele economice, deci științifice, au prezis de ani de zile acest războiu.

Moartea împăratului Franz-Iosef a fost prezisă până acum de vre-o zece ori și tot așa imperialismul francez și decăderea papismului. Aceasta nu împiedecă pe bunii profeți moderni să revie la asalt și publi-

cul e foarte încântat, că mai știe ceva înainte încă de a se fi întâmplat.

E ceva copilăresc, nedemn de un om cult, o adorare pe față a minciunii, care nici elegantă, ca în artă, nu e cel puțin.

Victor Anestin.

□ □ □

Oșteanul mort.

Pe câmp, departe, părăsit
Sărmanul om mort zace,
Cel mai viteaz erou, uitaț,
Acum în timp de pace!..

Pe fiecare mort cu-onor
Mulțimea îl conduce,
Doar el rămâne părăsit,
Întins și fără cruce...

Ci totuși seara, în amurg,
Departe într'o căscioară
Un față jelue amar:

— „Ah! numa să nu moară!“

Măicuța plânge suspinând
— „Eu simț că nu mai este,
Atâta vreme a trecut
Fără s'avem vre-o veste“.

O față intră întrebând
De el, ea vrea să știe:
— „Ah ce o fi cu iubitul meu?
Că n'o fi mort, — vai mie!“

Plecași icoanei, câte-și trei
Imploră îndurare,
Pentru oșteanul lor iubit
Azi fără de suflare.

Iar lacrimile lor pe cer
În nour se adună
Și deasupra celui mort
Plutesc ca o cunună.

Și 'n noapte lacrimile cad
Pe fruntea lui vitează,
De veghe, stelele pe cer,
De-asupra-i scânteiază.

I. R. Zăvoeanu.

□ □ □

Obiceiuri și credințe.

Încă din timpurile străvechi zilele dela 25 Decembrie și până la 6 Ianuarie (Botezul Domnului nostru I-sus Christos) se numesc cele 12 nopți sfinte. Ele fac parte din zilele misterioase ale anului. Probabil că noi vedem în ele o rămășiță păgână de oarece la cele mai multe popoare din antichitate, mai cu seamă Germanii cei vechi credeau că în timpul începutului iernei umblă duhurile rele. După aceste 12 zile se crede că se poate stabili și vremea fiecărei luni. După cum este vremea din ziua întâi de Crăciun și până la Bobotează va fi în cele 12 luni ale anului.

Aceea ce visează cineva în nopțile aceste se va împlini în lunile cealalte dearândul și acela care voește să-și știe soarta, trebuie să folosească aceste nopți pentruca să arunce o privire în viitor.

La unele popoare domnește credința că în aceste zile să nu se mănânce legume păstăioase.

Afară de aceea, nu este bine să se lucreze, mai cu seamă să nu se spele rufe și să se toarcă.

Foarte caracteristice sunt serbările Crăciunului în Norvegia. Sentimentul care predomină acolo este acela al ospitalității, al generosității; toți trebuie să ia parte la veselie generală; cei cu dare de mână împart daruri săracilor.

La aceste sărbări iau parte nu numai oamenii, dar chiar și animalele; pentru pasări se atâră de crengile arborilor coșulețe cu semințe și animalelor ce muncesc, țăranul le

Generalul Putnik, Șeful Statului Major General al armatei sârbe.

dă o porțiune de mâncare mai mare ca de obicei, rostind cuvintele sacramentale: „Dormi bine, muncește cu spor și bine“!

Unicul animal care este exclus dela această serbare, este pisica. Pe când în tot cursul anului pisica este lăsată să doarmă lângă sobă, în noaptea Crăciunului este dată afară și vai de ea dacă se înapoiază. Dar pentru ce asta? Pentru că domnește credința că pisica manifestă în noaptea de Crăciun instincte de lup.

Sara, mai înainte de a se culca stăpâna casei, scoate cenușa din sobă; a doua zi întreaga familie se adună în grajd; femeile dau de mâncare dobitoacelor adăogând la mâncare puțină cenușă cu sare, apoi șeful familiei ia niște piatră arsă și face cu ele semnul crucii pe spina-re animalelor, aceasta pentru a combate strechea.

Această ceremonie este făcută cu cea mai mare solemnitate și într-o tăcere profundă.

Din ziua de Crăciun și până la Bobotează, pădurarul nu se atinge de nici un arbore din pădure, căci există credința că dacă o vacă va călca peste un arbore, va deveni schioapă.

C. Scurtu.

□ □ □

RÂNDURI MĂRUNTE

Demisia părintelui Lucaciu și a dlui Octavian Goga din partidul național. Părintele Lucaciu și Octavian Goga au trimis următo-

nule președinte, să binevoiti a ne primi demisiunea din comitetul executiv al partidului.

Primiți asigurarea înaltei noastre considerațiuni.

București, 23 Dec. 1914.

Dr. Vasile Lucaciu m. p.

Octavian Goga m. p.

*

Papa propune schimbul de prizonieri între beligeranți. Papa Benedict a adresat la anul nou o telegramă tuturor suveranilor statelor beligerante, în care propune schimbarea prizonierilor neapți pe mai departe pentru serviciul militar.

Impăratului și Regelui Francisc Iosif i-a adresat următoarea telegramă:

„Încrezându-mă în simțămintele de caritate creștinească de care M. V. este inspirat, rugăm pe M. V. să sfârșească acest an funest și să deschidă anul nou printr'o operă de marinimie suverană, primind propunerea noastră, ca între statele beligerante să aibă loc schimbul prizonierilor de războiu ce s'ar considera de aici înainte ca neapți pentru serviciul militar“.

Impăratul Francisc Iosif a răspuns prin telegrama următoare:

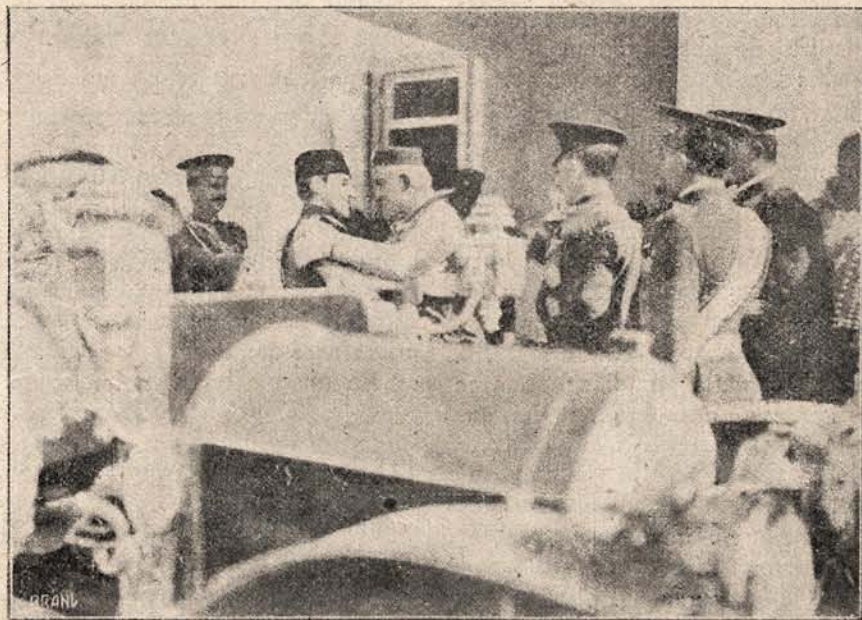
„Adânc mișcat de simțămintele de caritate creștinească, cari au inspirat pe Sanctitatea Voastră în marimimoasa inițiativă care țintește la schimbul prizonierilor de războiu, recunoscuți ca neapți pentru serviciul militar, am însărcinat deja tele-

rea scrisoare dlui Gheorghe Pop de Băsești, președintele partidului național român din Transilvania și Ungaria:

Domnule președinte,

Subsemnații câștigându-ne convingerea că ideia unității politice a neamului trebuie să îndrume toate conștiințele în aceste zile istorice, suntem încredințați că programul partidului național român din Transilvania și Ungaria nu mai corespunde exigențelor naționale impuse de împrejurările schimbate.

Pentru păstrarea libertății noastre de acțiune, deci, vă rugăm, dom-

Regele Nikita al Muntenegrului, îmbrățișând pe Principele Alexandru al Sârbiei.

Marinarii germani, încorporați în marina de războiu turcească, au înlocuit bereta cu fesul.

grafic pe ambasadorul meu pe lângă Sf. Scaun, să informeze pe cardinalul secretar de stat că guvernul meu primește din inimă în principiu această idee generoasă și se va grăbi a începe tratări cu statele pe cari aceasta le privește, spre a ajunge la realizarea practică a propunerii Sf. Voastre“.

„Giornale d'Italia“ spune că Sf. Scaun a primit răspunsuri favorabile dela toate statele beligerante la inițiativa Papei privitoare la schimbul prizonierilor invalizi. Numai Franța n'a arătat încă în mod oficios adesiunea sa; răspunsul oficial va sosi în curând și dela Franța.

Disciplina germană. — Un deputat francez, voluntar de războiu, povestește într'o scrisoare următoarea anecdotă cu privire la admirabilul spirit de disciplină al armatei germane:

Una din auto-mitraliezele noastre a făcut deunăzi un raid uimitor. Locotenentul de marină care o comandă, aflase că un regiment german trebuia să intre cu muzica în frunte într'un sat. Auto-mitralieza veni întru întâmpinarea coloanei inamice și îndreptă asupra ei un foc nimicitor.

Germanii aveau ordin de a defila în pas de paradă; nu li se spusese să tragă. Ei continuară să defileze și, frără să riposteze, fără să se apercă, se lăsară să fie secerăți de ploaia de foc, până la ultimul om.

Un trompet în chip miraculos scăpat de loviturile primelor gloanțe, continuă să meargă singur, în capul... regimentului ce nu mai există. În cele din urmă însă și acest soldat

a căzut ciuruit de gloanțe, dar cu trompeta la gură.

Toată disciplina prusiană e cuprinsă în această purtare a regimentului în chestiune: omul se supune fără ezitare ordinului ce primește; soldatul prusian nici nu-și permite să cugete, să chibzuiască: se duce nepăsător la moarte, o sfiidează, dacă așa e ordinul.

„Nu pușcă, frate!...“ E nespuse de jalnică povestea despre întâlnirea voinicilor noștri cu frații lor români din Sârbia și Basarabia, pe câmpul de luptă. Răniți sosiți de pe ambele fronturi, și dela Ruși și dela Sârbi, de-opotrivă spun, că la asalturile cu baioneta rămăneau înmărmuriți, încremenindu-le arma în mână, când soldatul inamic, străpuns de baioneta lor, se prăvăleă la pământ gemând pe românește: „Vai săracii copiii mei...“, „nu mă omorî, frate“ și altele.

Scrisorile ce sosesc dela cei din linia de foc, adevăresc spusele răniților.

O patrulă de iscoadă, compusă din feciori de-ai noștri, — scrie un sergent român de pe câmpul de luptă din Polonia rusească, — avea poruncă să meargă până în satul apropiat, în recunoaștere. Peste puțin marș, se pomenesc ai noștri în față cu un pichet de Ruși ce se încălzeau lângă un foc, frigându-și cartofi. Neașteptându-se nici unii nici alții la așa o surprindere, s'au înspăimântat reciproc, dar desmetecindu-se ai noștri mai repede, i-au întrebat cu sânge rece:

— *Halt, ce faceți?*

Minune, Rușii dracului răspunseră într'o românească curată:

— *Nu pușcă, frate! Frigem cartofi...*

Au schimbat ei apoi mai multe vorbe, căci erau frați de sânge, basarabeni; au mâncat laolaltă cartofi și s'au reînăpăiat cu toții la noi, asigurându-i, că la noi umblă și câinii cu colac în coadă. Sărmanii de ei și sărmanii de noi...

Un pretendent german la tronul Angliei. — Marea dorință a Germaniei, în groaznicul războiu de acum, e de a reduce puterea Angliei. Împăratul Wilhelm II susține chiar că are un drept legitim la coroana Mării-Bretanii, ca fiu mai mare al defunctei împărătese Frederica, fiica mai mare a Reginei Victoria.

Un alt pretendent german la Tronul Angliei e Prințul Moștenitor al Bavariei (căsătorit cu o soră a curagioasei Regine a Belgiei).

Prințul *Ruprecht* al Bavariei este într'adevăr în ziua de azi, reprezentantul ramurei mai mari al Casei Stuart, din care se știe că Regele George V. nu se coboară decât printr'o soră a nefericitului Carol I. măritată cu Prințul de Orange.

Înaintarea Turcilor spre Egipt. Printr'o coincidență curioasă, două faze ale războiului actual se desfășoară în jurul trecerii canalelor: Germanii în Flandria sunt în ajun să încerce o nouă lovitură contra liniilor aliaților care apără *Yserul* și *canalurile*, cari sunt în legătură cu acest fluviu, iar Turcii, pe de altă parte, înaintază la 25 leghe de *Canalul de Suez*. Aceste două operațiuni sunt îndreptate îndeosebi contra Angliei.

Germanii pare că au părăsit sistemul lor de a ataca prin surpriză, în schimbul unei concentrări mai deschise, pe un singur punct și nu pe mai multe de-odată. Cu un cuvânt, ei lucrează serios și acei cari socot că au făcut ultima lor efortare, se înșeală.

Cât despre Turci, atacând Suezul, ei se îndreaptă spre Egipt pe drumul cel mai scurt.

Cu toate că e vorba de Turci, nu credem că trebuie nesocotiți. Ei nu au concentrat pentru nimica atâția oameni în Siria și în Palestina și e clar că vor face o efortare pentru a trece Canalul de Suez, căci speranța de a tăia comunicațiunile Mării-Britanice cu Răsăritul, e prea ademenitoare pentru a fi părăsită.

DOAMNA MUNȚILOR

PIESĂ TEATRALĂ ÎN 4 ACTE, ÎN VERSURI, DE I. U. SORICU

ACTUL I:

SCENA I.

Un țăran, care are două blăni de lup, cătră altul mai tânăr, care poartă pe mână o blană frumoasă de jder, zice zimbînd cu ironie:

ȚĂRANUL I.:

Precum văd, în iarna asta s'a 'ntărit la colț boerul, Ne-a 'nhățat de Sfântul Gheorghe mie lupii, ție jderul.

ȚĂRANUL CU JDERUL:

După lege, după datini... Pot eu legile să stric?

ȚĂRANUL CU NĂVODUL:

Peștele cel mare, frate, îl înghite pe cel mic.

Acelaș, cătră o fată care trece pe lângă ei cu un miel alb în brațe:

Fugi, fetico, la o parte, arată spre blana de lup
că ți se 'nspăimântă turmal!..

FATA:

N'avea teamă, știi prea bine unde li se pierde urma:
Lup și turmă până mâne uită sfadă și tocmeală,
Înfrățindu-se 'n aceeaș puțină cu argăseală.

Fata trece înainte, căutând cu ochii pe cineva. Se oprește în fața unui flăcău, ce stă singuratic lângă un copac.

FATA:

Uite-!.. Și de când îl caut!.. Dar de ce te-ai ascuns, Stoe?
Iartă-mi gluma și de-aicea hai la horă!.. Fă-mi pe voel!..

Punându-i mâna pe umăr.

Nu-i fi vrând pentr'o năframă să ne-aduci pe cap năpastă,
Să ne moară bietul suflet, ca răsura de pe coastă?..

FECIORUL:

O năframă! Dar năframa fără 'mpotrivire dată
A fost giulgi credinței mele..

FATA:

Glumă!..

FECIORUL:

Glumă vinovată!..

În altă parte o fată c'o trambă de pânză în brațe vorbește c'o bătrână. Bătrâna toarce. De furcă are atârinate două prosoape țărănești și o năframă.

FATA:

Tot bărbată, mătușică, și te mulțumește sporul?..

BĂTRÂNA:

Sfârșind în cântec, fusul, parcă-mi mai alină dorul.

Mângăind-o pe față.

Că m'a prins dela o vreme, inima și mintea-mi fură.

FATA:

De când Solomon pe semne e la Blaj, la 'nvățatură.
Să-ți ajute Prea-Curata sănătos să-l vezi acasă.

BĂTRÂNA:

Să mi-l văd. Pe dânsul popă și pe tine preoteasă!
Am și eu un gând pe lume. De mi l-aș vedea 'mplinit,
Și-apoi sapa și lopata, să-mi dorm somnul liniștit.
Dar mi 'ntunecă o teamă lumea gândurilor mele:
Grinzile-mi troznesc în casă, mă trezesc în visuri rele,
Parc'aud mereu blesteme și-aud clopotele 'n zvon,
Și, plângând, mi-aleargă dorul tocma 'n Blaj la Solomon.
Ce-o mai fi de nu-mi trimete un cuvânt de sănătate?..

FATA:

O fi grija preoției!..

BĂTRÂNA:

Poate-i fi având dreptate!..

STOE, continuând conversația cu fata de lângă el:

Ca să viu la horă?..

FATA:

Stoe!..

STOE:

Alunița de sub geană!..

FATA:

După flori pentru descântec mergem mâne în poiană!..
Îl amenință cu gingășie.

STOE:

Ce șireată!..

Fata se depărtează bucurată. Mai mulți feciori se grupează în jurul bătrânului cu fluerul și cu ciurul.

UN FECIOR:

Moș Imbroane, unde ți-ai lăsat ploconul?..

IMBROANE:

Drept plocon, eu zic din fluer, nu vrei tu să-mi ții isonul?
Ba și-un chiot, de-i nevoie, o să dau în deal și 'n vale.
Ce?.. Pentr'un bordei de humă..

FECIORUL:

Socoteala dumitale!..

IMBROANE, cătră o bătrână, care s'a așezat la odihnă pe scări:

Ia mai bine, lele Soro, dă colea pe ciur cu bobii,
Să vedem, ne cade bine?.. Mai munci-vom mult ca robii?..
C'a spus dascălul Ilie, când s'a 'ntors dela Orade,
Că p'acolo se vorbește cum că iobăgia cade!..

Murmur de bucurie în mulțime.

O VOCE:

Ce-a spus dascălul Ilie?.. Unde?..

O FATĂ:

Ei, n'a spus nimica.

Ascultați mai bine colea, dă cu bobii mătușica!..

IMBROANE, aruncă femeii bobii:

Iaca bobi!.. Acuma, fete, așezați-vă șirag,
Să vedem, ajungeți și voi tot neveste de iobag?..

BĂTRÂNA SORA:

Tot numai la slobozie și la codru-ți șade mintea,
Parc'ai fi lotrit pe vremuri pe la Baia 'n rând cu Pinteal!..

Dând cu bobii:

Uite colea ce cărare s'a ales, ca la îndemn.

IMBROANE:

Nu spun eu?... Un semn e ăsta. Ce ziceți voi fete?...

FETELE:

Semn!...

IMBROANE:

Știu eu bine... Când cuțitul a ajuns până la os,
Pune 'n cumpăna vieții câte-un dar Domnul Cristos.
După câte mi s'arată seara după mers de stele...

Glumeț, cătră o fată de lângă el:

Oacheșo, dar cine-ți rupse salba scumpă de mărgelă?...
Ia treci colea, nu te teme de mustața mea căruntă,
N'ai să-mi plângi la 'nmormântare, dar eu o să-ți joc
[Ia nuntă,

Și-am să-ți car cu ciurul apa și cu sapa lemne-ți tai...

Grupurile se îndreptează spre bătrâna cu bobii.

BĂTRÂNA, cătră Imbroane:

De tea-i ospătă încalte, ca și Moțul din mălai!...

Se scoală.

Iată-ți ciurul!... O să creadă, când li-i da, că-i învechit.

IMBROANE:

Ba că nu... Să-i pară bine, că-i întreg nepetecit!...

UN FECIOR:

Dar de ce nu mai trimete nemeșul după plocoane?...

Ni se face-aicea sară și-azi e horă, moș Imbroane!...

IMBROANE, (glumind):

Nu ți-am spus că-i lege nouă, că se șterge iobăgia?
Nu mai da ploconul, du-te, joacă hora și chindia!...

Observând pe feciorul boeresc Pinte, că vine pe terasă.

Iată vine Pinte!...

MAI MULȚI:

Singur?...

IMBROANE:

Și boerul o să vină!

Privind împrejur, strigă:

Ia chemați-i mai degrabă și pe cei de prin grădină!...

Arată cu mâna grupurile, cari încep să se apropie.

SCENA II.

Aceiași, Pinte.

PINTEA, în haine românești, cu cisme, pantaloni de pânză largi, pieptar scurt și căciuliță creață:

Veniți toți, ca să vă vadă la un loc Măria Sa!...

Vrea să vă vorbească o vorbă, veste bună, știți!...

MAI MULȚI:

Așa?

Grupurile se apropie tot mai mult de scară.

UN FECIOR:

Numai de-ar veni mai iute, că ne pierdem ziua 'ntreagă!...

PINTEA:

Nu cărti, că-i cea din urmă zi pierdută, frate dragă!...

Și-apoi n'ai pierdut atâtea zile în vieța ta,

Nu ți-a pus căluș la gură, teama de Măria Sa?

Sărbătoarea sărbătoare, ți-a furat-o vre-o poruncă?...

Două zile de robotă într'o săptămână-i muncă?...

Și când foametea și boala s'abătuse peste sat,

Cine se 'ngrijă ca Dragoș de voi toți?...

IMBROANE:

Adevărat!...

Când sărmana răposata nu brodiser niște cergi

Cui i-au scuturat cojocul douăzeci și cinci de vergi?...

Mie!...

Mulțimea râde.

PINTEA:

Alea te făcură om întreg, pe cât aud,
Altfel putreziai și-acuma pus în lanțuri la Aiud.

Focul ce l-ai pus la grâul grofului dela Alești?

Cam știai în tinerețe cum fug caii nemeșesti!...

Să ne ierte Domnul!...

IMBROANE:

Pinte, nu uită că fiecare

Știe cântecul lui Pinte împușcat la Baia-Mare!...

PINTEA:

Da, strămoșul meu acolo a căzut străpuns în coaste,

A căzut, cum cad voinicii, ca un căpitan de oaste,

N'a fost hoț, cum credeți astăzi în îngusta-vă prostie,

Ci, cu Rakoczi alături, pentru sfânta slobozie

A luptat.

IMBROANE:

Hai, luptă și tu! Ironic. Noi, flăcăii, te urmăm!...

PINTEA:

Moșule, noi pe rușine cinstea niciodat' n'o dăm,

Și de-o fi nevoie 'n țară, și va fi pe cât socot,

Se va bucura și Pinte în mormânt, de-al lui nepot!...

UN FECIOR:

Să trăiască!... Să dea Domnul ca să fie precum zici,

Însă azi e sărbătoare, nu ne ține mult aici!...

Murmură mulțimea. Pinte, întorcându-se spre fereastră,
vede pe Dragoș și dă fuga să-i deschidă ușa.

IMBROANE, cătră o fată:

Un tăciune și-un cărbune, ghici, frumoaso, ce ne spune?

PINTEA, în timp ce deschide ușa stăpânului, cătră mulțime:

Spuneți tuturor în grabă lângă scară să s'adune!...

RESEMNARE

IOAN DRAGU

...Mi-eră de mult timp prietină; nu una din acele prietine pe cari le prefer, ci a căror poveste adâncă îmi place s'o istorisesc. Am cunoscut-o tânără, plină de o sete fricoasă și pasionată de viață. Clipa de față, ori cât ar fi ea de violentă, nu-i mulțimea niciodată lăcomia. Vecinic în afara prezentului, se repezeă înspre

viitor, cu o efortare nerăbdătoare. Vorbirea ei nu eră decăt un plan perpetuu.

De atunci, și-a trăit o bună parte din viață... Acum câteva zile o priveam fără să mă observe. Gânditoare, nemișcată, cu fruntea răzimată de geam, privea peisagiul sclipitor, pe care îl făcea marmora terasei și apa lacului. Umerii i se îndoiu puțin în atitudinea aceea în care se îmbrățișează resemnarea cu oboseala. Stă așa de mult timp nemișcată și tăcută, până când, apropiindu-mă de ea, îi atinsei brațul și-i zisei:

— La ce te gândești? Ce plan nou îți mai faci?

Se întoarse și, cu glas ușor de tot, răspunse:

— Aștept vremea mesei, — apoi adăogă și mai încet încă, — Nu mai fac planuri.

Odinioară ochii femeii acesteia erau de o violență ciudată; aveau avântul grăbit al gândurilor ei ambițioase: ai fi zis că-i precedau de departe fața. Ascultând răspunsul dat întrebării mele, observai de-odată că privirea-i amorfise. Ochii prietenei mele nu o mai precedau, dimpotrivă, — păreau că rămân în urma ei. În dimineața aceea, am înțeles pentru întâia oară, că prietina mea îmbătrânise.

Voi să-i respect gândurile, dar, ca și cum ar fi ghăcit ce se petrecea în sufletul meu, îmi luă mâna, surâzând dureros, și-mi făcu semn să mă așez lângă ea. Apoi, cu ochii pierduți în jocul câtorva nurași, cari treceau prin fața pătratului albastru din fundul odăii, cu glasul voalat, depărtat, ca și cum ar fi vorbit în ea agonia resemnării, începû:

— Tu ești încă tânăr și nu te-ai retras din mijlocul luptelor și al speranțelor. Poate că ești chiar una din firele acelea fericite cari păstrează până la sfârșit puterea plăcerii. Dar oricât de te-ai crede stăpânul unei părți din soarta ta, nu poți tăgădui că e o nebulie aceea de a căuta mijloacele prin care să deprinzi stelele de pe cer. Uite, pentrucă am trăit din chimere prea frumoase și prea ambițioase, de aceea am ajuns ce sunt acum. Nemulțumit de a-mi pregăti o soartă posibilă, am călcat hotarul ținutului interzis. Am făcut planuri de fericire: sărman suflet și planuri de devotament... suflet nebun!

„O! nu trebuie să faci nici odată planuri de fericire! Nu trebuie să pregătim nimic inimei noastre, nici locuri de odihnă, nici unghere de bucurie! Să n'adunăm noi înșine materialul cu care ne vom clădi desiluzia. Să nu stabilim forma fericirii noastre sentimentale, nici să pregătim sârbarea la care nu va veni nimeni! Să lăsăm să lucreze întâmplarea!

„Și apoi, vezi tu, eu am făcut tocmai ceea ce trebuia să evit: planuri pentru binele altora. Nu poți decât să deplângi un suflet nebun ca al meu, care a voit să-și răsădească puterea și focul deasupra altor vieți, să susțină slăbiciuni, să ridice conștiințe, să mângăie, să ajute. Am plănuț, — vai, și cum am plănuț!... — să fac bucurie din durere, să schimb, prin iubire și prin

îngrijiri, viețile sfâșiate în vieți mai dulci și să clădesc din fum minuni prăbușinde...

„Fiecare din planurile astea, ni s'au sfârșit în rău. Cei pe cari am voit să-i înalț, au căzut și mai jos; și în căderea lor mi-au zmulș fășii din substanța mea; cei pe cari am voit să-i mângăi, m'au desnădăduț: și toți m'au învinuit pe mine!... Aveau dreptate: Nu poți să creezi din nou soarta celorlalți, nici măcar pe a ta. Și dacă ai vrea să încerci asta, nu-ți mai trebuie planuri, ci visuri... visuri zadarnice, visuri triste...”

Tăcû, încându-și cel din urmă cuvânt într'un suspin. Am voit să fac un gest de încurajare, dar intonația dureroasă a frazei din urmă, îmi scormonea mintea ca unui vinovat, care îi e teamă să nu fie acuzat atunci când se crede în siguranță: „visuri zadarnice, visuri triste.”

Și în clipa aceea am înțeles pentru a doua oară, că fiindcă și-a clădit prea multe din visurile acesteia zadarnice, bătrâna mea prietină, nemișcată și tăcută în fața peisajului de marmoră și apă, nu mai face planuri, nici măcar ușurate. Și tot de aceea, cu ochii amorțiți și inima învinsă, se mărginește să aștepte vremea mesei — cu răbdare, căci nu-i mai e foame.

Inchinare.

*Pământ îndurerat al țării mele
În lacrimi și sânge plămădit,
Cea mai strălucitoare dintre stele
Aprindă-se pe cerul tău umbrit.*

*Și soarele topească vâlul ceții
Ce-a 'nvăluit frumoșii tăi copii,
Spre soarele de foc al dimineții
În triluri să-ți înnalțe ciocârlii.*

*Cât aur în comorile bogate
Ascund de veacuri falnicii tăi munți,
În holdele de vânturi legănate
Să plece ale spicurilor frunți.*

*Pământ ce trista mea copilărie
Cu visuri de noroc ai alintat,
Țărâna și-o sărut cu duioșie —
Fii, cuib de vulturi, binecuvântat!*

*Ce tu copilăriei depărtate
În visu-i credincios ai împletit,
Bărbatului setos de libertate
Îi dai aievea visul împlinit.*

*Din seva ta de daruri purtătoare
Adâncul dor de viață eu l'am supt,
Mi-ai pus în mână arma lucitoare,
Cu-ai nopții demoni m'ai trimes să lupt.*

*În pieptul meu tu ai sădit căldură
Și dorul și avântul l'ai sădit,
Adâncul de iubire și de ură
În suflet dela tine l'am primit.*

*M'ai învățat la vijor și furtună
Să nu se plece ochii mei semeți,
Și tot tu astăzi, ca o mamă bună,
Minunea așteptată mi-o trimeți.*

*Curată ca și visul de mărire
Cu care au murit eroii tăi,
Aprinde cu cereasca ei iubire
Lumini nebănuite 'n ochii mei.*

*Și, scuturându-mi lanțurile grele,
Din umbră mă ridică între zei. —
O, tu ai pus pământ al țării mele,
Izvorul de 'ndurare 'n pieptul ei!*

*Și fagurul de dulce mângăere
În versu-i de zeiță l'ai sădit. —
Pământ umbrit de jale și durere,
Fii binecuvântat și preamărit!...*

I. U. SORICU

SPRE ZĂRI ALBASTRE

GEORGE CAIR

Spre zări albastre ne-am îndrumat, iubito, însufleții de dragul unuia de altul, atrași de magia îndepărtatelor priveliști, lăsând în urmă turburișul cenușiu al vieții și înălbind în colbul uitării toate clipele petrecute în teamă și neastâmpăr.

În calea noastră am întâlnit multe drumuri pustii însulițându-se, unele spre răsărit, altele spre miazăzi..., noi le-am nesocotit și am urmat noaptea firul de lumină depănat de mosorul de argint al lunii, iar ziua, ațâțați de surâsul firii, ne-am călăuzit de adieri șoptitoare, clatin de frunze, și murmur de ape.

Iar dacă nevoe de popas aveam, alegeam în voia noastră când o grădină de serai, când vre-un mirador spaniol cu terase învăluite în zorele.

Și unde ajungeam așteptam amurgul, înlănțuiți nebunește, sorbind din buzele-ți moi licoarea vieții!

La răstimpuri dacă te întrebam: — „Cât mă iubesti?“ — Tu îmi răspundeai: — „Te iubesc ca umbra: te urmez oriunde, fac tot ce vrei tu, dragule!“

Atunci, înebunit, mă plecam pe sânul tău și ți-așcultam lung svâcnirile inimei.

Iar când pe crengi umbre moi se lăsau și peste vârfuri se suia sglobie tipsia de foc a lunii, eu îți treceam prin părul de mătase mânilor mele mângâietoare, îngânând încetișor crâmpie de romane cu legănări molcome...

Dacă nu adormeam, îți risipeam pe căpătâi flori amortitoare de simțuri, orchideie somnoroase și narcotice tuberoase, cari te furau încetișor pe aripile lor de miresme!

În urmă ațipeam și eu, covârșit numai de farmecul tău. Visurile mă frământau până 'n zori, și la deșteptare, părul tău, bălai ca surâsul dimineții, îl găseam resfirat în jurul meu și înțelegeam deplin taina înfiorărilor de peste noapte.

Și iarăși porneam alături mânați spre zările albastre.

Dacă treceam pe margini de lacuri, undele-și opreau cutreierul lor și apa încremeneă dornică de a-ți oglindi talia.

În juru-ți păsările își împleteau trilurile lor vesele, umplându-mi sufletul de o teamă neînțeleasă: mi se părea că în ciripitul lor pripit trăiește învoiala tainică de a mi te zmulge de lângă mine. Oare culoarea părului tău nu înveseleă penel multora dintre ele? Mișcările tale, nu aveau ritmul înaripatelor și 'n graiul tău nu tremurau aceleași rostogoliri de sunete cari dăinuiesc în gușile lor irizate?

Neliniștit de acest gând ți-am strâns cu putere mijlocul mlădios, iar strigătul de durere, ce sta să năvălească printre buzele-ți înciereșate, l-am prins într'un lung și pătimaș sărut.

— Nu, să nu mi te fure, nu vreau!

— Cine?

— Păsările!

Tu ai râs și în guriță-ți luciră șireagurile de cerceșuși albi.

— Nu, poetul meu drag, tu visezi mereu... M'au furat numai gândurile tale și dacă o teamă mă zgudue deseori, e ca să nu te pierd cândva... Mă îngrijesc chiar ele, zările albastre!

Și înnebuniți de drag, ne-am abătut din cale într'un luminiș cu murmur de izvor și zumzet de albine. Acolo, pe așternut de flori, subț seninul de cobalt al cerului, aștemptaram împurpurata inserare. Cât de iute se scurg ceasurile și cât de neputincioasă e vremea lângă tine!

Cât ai clipi ne prinse luna și în vrăjile ei hipnotice ne simțirăm singuri, singuri, în tot întinsul nesfârșit al zărilor...

Atunci ai lăsat să-ți alunece țesuturile ce te ascundeau privirilor mele și când, slobod de ele, corpul

tău răsări înspumat, luna scutură cu grabă o ploaie de argint care-l polei în întregime. În urmă ți se revărsă pe umeri beteala de aur a părului, și ascultând zvonurile nopții, mângăiați de adieri calde, am veghiat amândoi până 'n zori.

Cu aceiași sfințenie murmură evreul verseturi din Talmud, cu aceiași voluptate soarbe orientul pipa de hașiș, cu aceiași beție se spintecă 'n extaz Niponul!

Și totuși oboseala nu se prindea de noi, vecinicii pribegi spre zări albastre!

*

Urmaram rătacind zile și nopți dearândul, până ne-am trezit într'o clădire fantastică privind de-asupra unui fluviu imens ce-și rostogolea apele cenușii în murmur înăbușit. Câte un vaporăș alb tăia apa în curmeziș țipând prelung din sirenă, și negrii remorcheri târau în susul apei plute îngreunate de mărfuri.

Pe țarmul dimpotrivă stânci negre se ridicau, purtând pe crestele lor crenelate palate posomorâte, ce de mii de ani se făcuseră una cu priatra.

Acî pare-se că au sălășluit altădată potentați sălbateci, califi întunecați de gânduri urâte, și multe suflete tinere au pornit spre alte limanuri, de unde nimeni nu s'a mai întors.

Din adâncurile de întunec răsunară glasuri de clopote revărsând melancolie din vuetul lor de aramă.

Simțind tresărirea corpului tău, te-am cuprins în brațe până când spaima-ți trecu. În urmă, ca să-ți omor urâtul, deschisei o carte veche și din slovele ei încălците, deslușii un crâmpei dintr'o poveste indiană:

„Atunci Obraz-Rece duse la gurița lui arcuită boabele de glicină otrăvite și șopti Mănușelor palide:

— „Eu plec, frumusețea lumii acesteia, vino după mine acolo unde nu e decât inimă și surăs“...

M'am oprit; în fața noastră stâncile negre se topeau în unda furioasă a fluviului, și în locul lor se ivi amurgul, care ne învălui în lumină de sânge. Zidurile cari ne înconjurau se năruiră și ele, iar noi ne-am trezit pe o terasă subt cer de orient.

De jur-împrejur vase mari corintiene și etrușce fumegau aburi viorii. Ființa ta adia acum parfum de flori de crin prin porii ei fini, iar vinele albastre ale corpului ți se împleteau subt pielița diafană. Cu teama ca să nu le distram, te-am așezat pe așternuturi moi de mătase.

Dintr'un unghier, Satan privind batjocoritor din barba lui drăcească, șopti:

— Folosește-te, lasă goana zărilor albastre, așa cum o ai acum nici când n-o vei mai avea“!

Înfrigurat de precizarea demonului, și cum eram iar singuri numai, în lumea stelelor cari pălpăiau sus, ți-am potopit ochii, gura și sânul cu sărutări nebunești...

— De ce ești atât de drăgălaș, visule?

— De ce mă amețesc atât miresmele ființei tale?

De aci încolo nu mai știi...

Par'că o clipă se iviră zărilor mult căutate. Ne-am avântat spre albastrul lor viu, dar când să ne atingem

țelul, ele se mistuiră în depărtări și în locul lor — din nimic — s'au ridicat stăvilare groase de nori, iar pe întunerecul frunții lor tăia văzduhul fulgere dese.

Un vânt puternic porni din adâncimile negrului decor, aducând răcoare și miros de humă stropită. Un trăsnet se aprinse, cerul însângeră, ca mușcat de o aspidă uriașe, și la lumina lui, norii gonțiți în clădării, întruchipau umbre de galere fugare. Copacii, îndoțiți, de furtună, păreau că stau să se zmulgă de spaimă și picuri mari de ploaie începură a bate pieziș pe cărări.

În apropiere, coloane de granit adăposteau intrarea unui templu. Ne-am furișat în preajma lor. Prin ușa deschisă răzbeau zvonuri vagi de rugă și o răcoare jilavă ne ajunse, purtând cu ea mireasmă de tămăe și livanțică. Înăuntru, câteva candelă, lucrate în filigram de argint își tremurau sâmburii și la lumina lor slabă câteva umbre, stoarse de dureri, cu trupul frânt de mătânii se închinău.

Furtuna trecu iute, din frunzișuri se înălțau neguri albe și printre norii răniți se ivi iar surâsul soarelui. Slujba se terminase, ușile templului fură închise, și enorma clădire rămase în pază unui popor de pietre tumulare.

— Bietele suflete, tot așa s'ar fi iubit și ele, cândva... și acum!..

— Se vor fi iubit, poate, dar nu ca noi. Iubirea nebunească noi am născocit-o și va pieri cu noi!.. Dar unde au rămas zărilor albastre?

Și când eram gata iar de pribegire, un glas tainic, dar pe care-l auzeam destul de clar amândoi, ne șopti:

— „Înapoi, visători neobosiți, puneți stavilă pornirei voastre nebune! Zărilor albastre nu trăiesc decât aprinsa voastră închipuire!.. Pentru voi orizontul e nedeslușit și așa trebuie să rămână!.. Nu năzuți la mai mult, mulțumiți-vă că iubirea v'a fost lăsată întreagă, altceva nu mai cereți!.. De vreți albastru, nu-l căutați în zări; aveți petala de miosotis și corolele de toporași... Priviți-l pe cer la zenit, în apele de mări și în ochii iubitelor voastre“.

Apoi tăcere adâncă se făcu, ca totdeauna dupăce adevărul a fost grăit...

...Iar noi, de atunci, poate ne-am iubit mai mult, dar n'am mai visat atât!

TOAMNA

Întregul cer e plin de nori,
Și parcul e pustiu de flori.

Cad frunzele neconținut
Terasele au muceziț.

Fântâna a murit de mult,
Doar glasul vântului l'ascult.

Plutesc senzații de aramă,
Un glas din alte lumi mă chiamă.

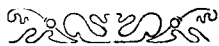
Coboară foamna 'ntunecată,
Mi-e finerețea sfâșiată.

Coboară foamna peste viață,
Mi-e inima un sloi de ghiață.

Zadar în jurul meu privesc,
Pe tine nu te mai zăresc.

Tăcerea curge ca o apă,
Singurătatea mă îngroapă.

Al. T. Stamatiad.

POVESTE ADEVĂRATĂ

Într'unul din orașele acelea mari în cari trăesc oameni prea bogați și prea săraci, trăia și o biată văduvă săracă, săracă de tot, care nu avea altă avere decât brațele ei istovite de muncă și nu avea altă bucurie decât o copiliță mică și neștiutoare încă de grijile și nevoile vieții.

E drept că desi femeea își iubea copilița, ca ori-ce mamă bună, totuși, din pricină că pârdaonica de sărăcie îl face pe om adesea morocănos, supărăcios și îi taie ori-ce chef de veselie, de multe ori venea acasă plină de năduf și veavând pe cine să-și descarce supărarea, din te miri ce i se năzurea, lua la zor pe biata fetiță, care neștiind nici cum să împedice, nici cum să liniștească furtuna, se tupa umilită într'un colț, până se mai înveselea fața mămicăi.

Mama cunoșcuse vremuri mai bune, când nu era nevoită să muncească ea pentru pâinea cea de toate zilele și când îi era casa plină cu de toate, ca la ori-ce oameni muncitori și nepătimitori de nici un viciu, și de asta i se părea, firește, viața grea și nesuferită. Fetița însă habar n'avea că poate cineva să trăiască mai bine de cum trăiau ele, căci se trezise în sărăcie și nici nu prea văzuse ea alte case pe cari să le fi bătut huzurul, nici nu se pomenise de vorbă cu alți copii, decât tot de teapa ei și asta foarte rar. Ea era bună bucuroasă să n'o bată nimeni, să aibă farfurioara ei de supă și codrul de pâne, când flămânzea și, singură singurică să se joace cât era ziua de mare, în liniște și pustiul odăii, cu pietricele, cu hâmburi colorate, cu fel de fel de nimicuri, dar pe cari ea le așeză și le vede în chip de oameni și de case, de grădini, de trăsuri și de animale, cum văzuse de atâtea ori, când eșise cu mama de acasă. Nu-i vorbă, a zărit ea odată, într'o seară, la niște ferești mari și luminate, o sumă de păpuși mari și frumoase, așa cum numai îngerii de cari îi vorbea mama adeseori, pot să fie, dar aproape nici nu le-a văzut bine, căci când a țipat tare de bucurie și s'a repezit spre

ferestrele acelea luminate, mama, care era grăbită, a tras-o de mână și i-a spus: „hai că avem treabă, acestea nu sunt pentru noi“.

Oare de ce să nu fie și pentru noi, niște păpuși atât de frumoase, se gândi cu întristare mititica, abia ținându-se, cu pașii ei mici și deși după pașul grăbit și mare al mamei, dar de întreat nu mai întreată nimeni, de-oarece mama îi vorbea cam răstit și înțelese că trebuie să asculte și să tacă.

A tăcut, dar n'a uitat și odată când a crezut ea că poate să întrebe dacă nu cumva tata Crăciunul poate să-i pună odată în păpuși o asemenea păpușă, mama iar s'a întristat puțin și i-a răspuns că fetiței nu-i trebuie un asemenea lucru netrebuincios și scump și că tata Crăciunul nu aduce decât aceea ce le trebuie copilelor.

De atunci fetița n'a mai vorbit de păpușile cele frumoase, pentru că vede că mama se supără, dar de gândit nu putea s'o oprească nimeni și de multe ori, când nu mai era țipenie de om în casă și ea se pune pe jucat, rămânea deodată dusă pe gânduri, acolo departe la ferestrele cele mari și luminate.

Într'o zi mama veni veselă acasă, cum rare ori se întâmplase și cu o mulțime de pachete. Fetița îi sări de gât, cu brațele deschise și apoi se repezi la pachete, dar mama o opri. „Nu, nu se poate, fetița mamei să nu umbli acolo. Și-a adus mama lucruri bune, dar sunt pentru mâne, căci mâne e Crăciunul“.

Și mama mai spuse fetiței că dacă va pune în căminul sobei, înainte de a se culca, papucașii, mâne, când se va scula, va găsi acolo aceea ce tata Crăciunul știe că-i trebuie copilei.

— Dar, adăogă mama, copiii cari nu vor să creadă că tata Crăciunul le aduce lucrurile, nu găsesc nimic, dimineța.

— Eu cred, eu cred, strigă copila plină de bucurie și cu mânuțele tremurând de emoție, își desfăcu grăbită papucașii din picioare și îi așeză în cămin.

Apoi se grăbi să se culce, căci voia cu ori-ce preț să vină dimineța și să-și ea din cămin o păpușică așa de frumoasă, cum văzuse ea, căci doar tata Crăciunul, care știe ce dorește fiecare copil, o fi citit și în gândul ei.

A doua zi copilița găsi în papucași, trei perechi de ciorapi, mânuși și o căciuliță.

Mama o sărută cu bucurie și privind-o în ochi îi spuse:

— Ai văzut că tata Crăciunul a adus fetiței tocmai ce-i trebuie?

Fetița surăse, nu spuse nimic, dar gândi:

— Nu prea știe tata Crăciunul ce îi trebuie unora unui copil.

Fetița mai crescuse cu un an, însă tot nu uitase de păpușele cele frumoase.

Eră iarăș sara Crăciunului, dar mama încă nu se întoarse acasă și fetiței îi era somn. S'ar fi cul-

cat să adoarmă mai iute și să nu se mai trezească decât dimineața, cu darul pe care avea să i-l aducă tata Crăciunul. Și de bună seamă îi va aduce o păpușă, căci vede el că îi trebuie fetiței un asemenea dar frumos. Vorba e că nu știu unde să pună păpușii. Stăteau acum în altă casă și în odaie, în locul căminului, era o sobă de fier, în care focul era pe isprăvite.

Copila se învățu, ce se învățu în jurul sobei și își zise că, de sigur dacă tata Crăciunul poate intra printr'un cămin ca să ajungă la ghetetele copilului și să-i pună acolo darul, desigur că tot așa de bine poate intra și printr'o sobă de fier.

Se desculță prin urmare, așeză pantofiorii în sobă și se culcă fericită, visând la păpușa cea frumoasă, pe când ghetetele sfârâiau în sobă.

Glasul muștrător al mamei, o zmucitură și un miros înecăcios de fum, treziră fetița din somn...

— Mi-a adus tata Crăciunul păpușa? întrebă fetița tresărind și frecându-se somnoroasă la ochi.

Rămasă însă cu privirea speriată în fața mânăioasă a mamei, care-i arăta o pereche de pantofiori arși pe jumătate.

— Îți trebuie păpușe, hai? copil nemulțumitor ce ești. Iată, ți-a luat și ghetetele, bunătate de ghete, noui nouțe...

Și fetița, cu totul amărâtă și somnoroasă, își lăsa din nou capul pe perină, gândind, cu întristare, că se vede că tata Crăciunul a îmbătrânit de tot, de nu mai știe și nu mai vede ce le trebuiesc și ce vor copiii...

L.

SONET

Și-a stat cuvânt: „În veci să n'ai hodină“ !.
Iar tu, de-atunci, Țărână, ca și marea
Ce-și răsvrătește 'n urlet zbuciumarea,
Spumând de-atunci spre Tronul de lumină,

În van aștepți de veacuri îndurarea,
În van blestemi când ești de daruri plină,
Și 'n van scrâșnești!... Ridică-te senină:
În muncă-i toată binecuvântarea!

Iar când comori de 'nșelepciune multă
Vei dobândi spre-a Domnului mărire,
Și 'n cununată 'n nimb de strălucire

Te-ai înălța până la El, ascultă
Cum din adânc pornește spre 'mpăcare
Izvor de tihnă 'n sânul fău: Răbdare!.

A. Mândru.

Vacanță pe negândite.

FL. CRISTESCU

Erau trei zile de când începuse luna lui Undrea și zăpada nu mai venise, să înălbească dealurile, care, negre și posomorâte jeleau par'că de dorul verdeții.

Nu venise însă zăpada, dar vântul rece, care țipa sălbatic prin ramurile copacilor, spunea că n-o să mai zăbovească multă vreme.

Eră o zi friguroasă și posomorâtă.

Soarele nu se vede; dar, dacă socoteai după copilașii cari suiau grăbiți cărările spre școală, ghiceai că trebuie să fi trecut de amiază.

Școala era o casă mare și veche, care — așa cum stă sus, pe deal, lângă șosea, între două căsuțe mici și curățele — sămănă cu o babă bătrână și zbârcită, care stă țanțoșă între două femei tinere și frumoase.

De aci, de pe prispa școlii, care era și prispa primăriei, se zărea, departe 'n vale, apa Oltului, cum se încovoia, ca un șarpe, pe la spatele viilor și se ascunde apoi după o pădurice de sălcii; iar dela marginea păduricii — încoace — pe lângă șanțul viilor se deslușea bine o ceată de oameni, cari se îmbrânceau, țipau și zbierau de par'că veneau turcii.

Cât ai plesni din palme toți copiii din școală eșiră pe prispa.

— „Țigani, măi... țigani, uite-au prins țigani“ strigă cu vocea răgușită unul dintre școlari.

— „Ehei! țigani, țigani — răsără ceilalți — au prins țigani!“

Pe poteca dela spatele școlii coboră grăbit primarul cu alți doi oameni; iar în lungul șoselei se zăreau venind în fugă oamenii din sat, cari zoreau spre primărie să vază ce-i.

Ceata celor cu pricină a ajuns la școală odată cu primarul.

Erau vre-o douăzeci de oameni, cari s'ațineau cu bice și cu ciomage de toate părțile; iar în mijlocul lor se zbăteau ca în gura morții vre-o cinci-șase țigani, rupți și zdrențoși de par'că fuseseră prinși pe apa Sâmbetei.

— „Uite-i Domnule Primar! Hoții, țigani!.. I-am prins... Ți-i-am adus!.. Leagă-i... Închide-i... hoții“ răsună glasurile românilor; iar țigani abia se auzeau: „Săi că ne-a honorât, Dom'le premar... ne-a honorât“.

— Puneți mâna și-i legați coala de stâlpul prispei — porunci primarul.

Lumea se liniștise puțin. Toți răsuflară. Din sat însă, oamenii curgeau ca la bălcu.

Ca fulgerul trecuse din casă 'n casă vestea că 'n zăvoiul dela Lupărie au fost prinși țigani, cari spărseră noaptea la Ruse cârciumarul.

Țigani fură împinși cu de-a sila peste șanțul șo

selei și legați grămadă de un stâlp al prispei; iar copiii speriați fugiră în clasă.

Zgomotul și zvarva de afară însă nu-i lăsa să stea liniștiți în bănci.

Căți-va din clasa a cincea săriră la geamuri. Niț'al Vierului se sui cu picioarele sus pe tocul ferestrei și încep să răză cu hohot. După el se mai suiră și alții.

— „Dați vă jos măi, vă vedem și noi“ strigau necăjiți cei cari nu se putuseră sui.

— „Stați, o să vă spui eu la tata popa“ — amenința unul mărunțel, care tremura de ciudă că nu poate să vadă și el ce-i afară.

Radu-al Mariței — un băețel slăbuț și oacheș, din clasa patra — se căzneă să tragă o bancă mai aproape de fereastră, dar se trudea zadarnic, căci pe bancă se grămădiseră toți, cei cari nu apucaseră la geamuri.

Toată clasa eră un balamuc. Unii râdeau cu lacrimi de bieții țigani, alții strigau cât le luau gurile, necăjiți că nu pot să privească și ei.

Monitorul singur își găsisse un locușor la fereastră și nici nu se mai gândea să facă liniște.

Radu-al Măriuței necăjit că nu poate să tragă banca, cearcă să se sue și el la fereastră.

Cei dintr'a cincea însă, dau din picioare și nu vor să-l primească.

Radu crapă de ciudă.

„Așa? Hă! Las' vă spui eu la tata popa!“ strigă el mânios, ștergându-și cu mâneca zăbunașului, sudoarea de pe frunte.

Apucă apoi piciorul unuia din cei dela fereastră și încep să-l tragă. Acesta, de frică să nu cază, s'apucă bine cu mâinile de umerii celor din naintea lui și se împinse spre fereastră. Niț'al Vierului, care eră în fruntea tuturor, de frică să nu spargă geamul, înțepenii picioarele în tocul ferestrei, strânse bine mâinile pe gergelele și vră să împingă îndărăt spre cei dela spate.

De odată însă fereastră se desprinse din zid cu toc cu tot și toți cei dintr'a cincea căzură cu ea grămadă dincolo, pe prispă, la picioarele țiganilor.

O zguditură puternică făcu să tremure toată școala. Țiganii înlemniră de frică.

Copiii din clasă începură să țipe. Oamenii, cari veniseră la primărie, uitară și țigani și tot și alergară buluc împrejurul celor cari căzuseră cu fereastră.

Primarul rămăsese rezemat de ușa cancelariei, galben ca turta de ceară.

„Să vie milițenii“ porunci el așa cu gura pe jumătate.

Copiii, cari căzuseră mai de-asupra au scăpat mai eftin; Niță însă abia s'a sculat din grămadă de cioburi, jupuit așa de rău pe mâni și pe față, încât e lac de sânge.

Cei de de-asupra s'au sculat buimăciți și s'au a-

mestecat printre oameni; iar pe Niță l'au ridicat doi inși pe brațe și l'au pornit spre casă.

În școală copiii plâneau și dărdăiau de frică, pe prispă oamenii priveau tăcuți și îngrijorați; numai țiganii erau mulțumiți și râdeau pe 'nfundate.

Tocmai atunci scoboră pe la spatele școalei și tata popa, învățătorul satului.

Sfinția Sa se miră de ce-i atâta lume la primărie și nici nu băgase de seamă că i s'a prăbușit fereastră dela clasă.

Primarul îl chemă de-oparte, îi șopti așa încet despre cele întâmplate și intră în cancelarie.

Popa se uită buimăcit la fereastră, care-i stă grămadă la picioare și luându-se cu mâna de barbă, strigă năcăjit: „Bate-v'ar mânia ceriului, nelegiuitor!“

Intră apoi în clasă. Copiii tremurau în bănci și de frică abia își mai țineau răsuflarea.

— „Vedeți ce-mi faceți voi mie, nelegiuitor... Vedeți?“

— „Au căzut cu fereastră, părinte, clasa cincia, părinte...“ suspină un copilaș din clasa întâia.

— „Lasă-i! așa le trebuie! — răspunse popa — așa le trebuie! Viermii pământului!...“

Hâm!... de!

Acum e frig. Cum să facem noi lecție fără fereastră?!...

Duceți-vă acasă și spuneți părinților că v'am dat vacanță trei zile, până ne-or pune fereastră la loc, ați auzit?“

— „Sărut mâna“, strigară copiii într'un glas.

S'a făcut rugăciunea și apoi, unul câte unul, copiii s'au strecurat pe lângă țigani, cari erau legați tocmai în fața ușii, și au zbughiat-o acasă.

Acolo, au aruncat cărțile și au venit repede îndărăt să privească la țigani și la spărtura din zid, care sămănă cu o gură largă, prin care le rângea par'că școala de care scăpaseră pentru trei zile.

Până sara, spre sfințitul soarelui, copiii din sat au tremurat pe șoseaua din fața primăriei.

Iar când au pornit milițenii cu țiganii la suprefectură, școlarii i-au petrecut până dincolo de marginea satului.

Și, dacă n'ar fi fost prea frig și prea întuneric, ei i-ar fi petrecut bucuroși și pân' la suprefectură, căci numai după urma lor căpătaseră trei zile de vacanță...

— Numeri singuratici din „Cosinzeana“ se găsesc spre vânzare în toate locurile unde se află de vânzare „Libertatea“!